

Сестра (скорочено)

Марко Вовчок

Головна героїня оповідання "Сестра" Марко Вовчок, наділена притаманними саме українській селянці рисами лагідної вдачі, виявляє водночас твердість волі у своєму прагненні до незалежності. Вона зворушує душевною добротою й самозреченням заради щастя іншого.

I

Мати головної героїні померла, коли та була малою дитиною. Батько вирішив не одружуватися вдруге і присвятив своє життя дітям — дочці та сину. Жили вони в достатку, тож дитинство було щасливе. Головну героїню почали сватати і одружилася вона на Павлові. Павло жив у сусідньому селі, подружнє життя їх було щасливе, але коротке. Всього два роки вони були разом, коли він занедужав не допомогли ні лікарі, ні знахарі.

Після смерті чоловіка батько забирає головну героїню додому. Вона продає чоловікову хату і всю худобу.

II

Брат героїні теж оженився на гарній дівчині з їх села. А через півроку після смерті чоловіка героїню спіткає ще одна втрата — помирає її батько.

Деякий час вони жили добре, але згодом її брат збіднів: "то хліб не вродив, то худоба вигинула; а п'ятеро діток у нього було: дві дівчини й три хлопця". Брат з невісткою були невеселі, вже було таке, що й хліба ні за що купити.

Брат позичає гроші у сестри, щоб прогодувати свою сім'ю. Головна героїня віддає йому гроші за чоловікову хату та худобу. Всі одразу стали жити веселіше — і брат, і його жінка, і діти. Купив брат худобу, став потроху розживатися.

Сестра з братом змалку жили дружно, ніколи не сварилися, і небоги любили голову героїню, сперечалися хто її більше любив. А от братова жінка постійно була невдоволена, робила все наперекір головній героїні. Сестра не хотіла турбувати брата, і не говорила про докори невістки.

Одного разу головна героїня дала розсаду сусідці без грошей. Невістка почала дорікати героїню, говорила, що та їх розорить. Для героїні це була остання капля, вона вирішила покинути братову сім'ю і піти у найми.

Вона зібрала своє добро у тлумочок, найкращий одяг та хустини подарувала дітям. Діти бачили, що тітка плаче і намагалися її заспокоїти.

III

Ввечері брат зрозумів, жінка образила сестру, намагався їх помирити. Але братова жінка не визнавала своєї провини, брат вмовляв сестру перетерпіти все, адже вони завжди жили в злагоді.

Але сестра повідомляє брата, що піде в найми. Вмовляла її вся братова сім'я залишитися у них, але вранці, поки всі спали, головна героїня покинула рідний дім.

IV

Героїня шла через село, де кожна стежка, кожен садок був добре знайомий. Їй було сумно, вона не знала куди йти. Потім вона згадала, що в Дем'янівці живуть якісь її родичі і відправилася туди. Героїня проходила села, розпитувала про дорогу в Дем'янівку. На другий день вона зустріла сім'ю з Дем'янівки, яка саме поверталася з Києва. Від них вона дізналася, що її родичі давно померли. Але їй порадили найнятися до отця Івана служити. Він з дружиною був дуже старий, вони самі виховували онучку, після смерті дочки. Отець Іван був сліпий з дев'яти років, але службу відправляв постійно, був дуже добрим.

Його хотіли зняти з посади через незрячість, але люди у всьому селі просили за його, і владика дозволив йому "стояти при престолові божому й до кончини його віку".

Тож дізнавшись все це героїня відправляється в Дем'янівку.

V

"Дем'янівка село велике й багате. Дві церкви, одна мурована, висока, друга дерев'яна й давня, аж у землю вросла й похилилась.

Отець Іван жив за мурованою недалечке; мав собі домочок, і садок, і город, — невеличке, та хороше хазяйствечко."

Отець Іван з дружиною прийняли головну героїню добре, його внучка Маруся теж полюбила її.

Отець Іван був "...Старий дід. Очі йому незрячі, й така в тих очах тиша та добрість, що я ніколи й не бачила. Борода біла нижче пояса кучерявиться..."

Кілька місяців служила героїня в отця Івана, їй там було дуже добре, але думки про брата та його дітей не покидали її. Вона сумувала, і хотіла дізнатися, як вони живуть без неї.

Отець Іван бачив, що героїня сумує за сім'єю і намагався підтримати її.

VI

Одного дня героїня зустрічає Трохима Рибеця з рідного села. Вона зраділа зустрічі, дізналася, що брат з дітьми хочуть, щоб вона вернулася. Героїня не збиралася повертатися до брата, передала дітям гостинців, і плачучи, провела Трохима за село.

Через тиждень до героїні приїхала вся братова сім'я. Всі вони почали вмовляти її повернутися до них, діти так обіймали її, що вона не витримала і погодилася повернутися.

Героїня попрощалася з господарями, подякувала їм за милість і за ласку, мала Марусечка навіть плакала за нею.

В батьківській хаті героїні було добре, там вона наче помолодшала, допомагала по господарству, з дітьми бавилася. Та не довго радувалася, бо почала героїню братова жінка знову допікати. Братова жінка дорікала, що героїня марно їсть їх хліб, що вона вже давно проїла ті гроші, які брату позичила.

VII

Тому героїня зову покинула братову сім'ю: "Піду світ за очі, щоб мене й не

знайшли, і не просили!". Бо знала вона, що якщо її знову будуть прохати повернутися, то вона не встоїть. Йти вона вирішила в Київ, але перед цим зайшла в Дем'янівку до перших господарів. Вони були б раді прийняти її назад в будь-який час, але героїня попрямувала в Київ.

Через тиждень героїня прийшла в Київ, там було гарно, багато церков, багато людей. На Подольському базарі героїня стала з купкою молодиць, які теж шукали роботу. Через годину до них підійшла пристаркувата пані і запропонувала помісячну роботу за карбованця. По розповіді пані роботи було багато, а плата невелика, тому всі дівчата відмовилися найматися, а героїня вирішила погодитися, бо роботи не боялась.

VIII

Будинок пані був невеликий; кімнатки низенькі. Героїню з пані зустріла панночка, яка показала, що невдоволена вибором матері. Панночка вважала, що "така селючка" нічого до ладу робити не вміла.

Героїня одразу зрозуміла, що тут їй буде важко служити. Один чоловік пані був добрим і намагався, хоч словом підтримати героїню.

Тяжко було героїні, цілісінський день працювала, ще й постійно вдовольняла забаганки молодій панночки. Панночка була невдоволена своїм життям, заздрила більш заможним панам, і хотіла багатшого життя.

Пані розуміла, що забаганки дочки ні до чого гарного не приведуть, чоловік теж боявся майбутнього дочки. Панночка нічого не робила, тож батько радив матері привчати її до роботи.

Згодом господар помер, а перед смертю просив дочку-панночку не пнутися в пани, а пишатися своїм родом.

IX

Панночка деякий час і матері допомагала, і до героїні ставилася по-людськи. А згодом знову почала думати лише про гарне вбрання та багатство. Мати нічим не могла заперечити дочці, яка постійно вимагала грошей, а героїні доводилося все більше працювати.

Навесні на прощу в Київ люди почали сходитись. Героїня зустріла на базарі односельців, які розповіли, що брат гнівається на неї. Героїня дізналася, що братова сім'я живе дуже бідно і почала винуватити себе в їх бідах. Вона вважала, що своїми сльозами, накликала на рідних біду.

Героїня взяла карбованця і купили хустки і сорочки, сережечки, стрічечки для дітей. Взяла також чотири карбованці і передала братові через односельців.

Вирішила героїня більше не накликати біду на брата і працювати далі, адже вона здорова і може заробити собі на життя, а сім'я брата бідна і їм потрібна допомога.

Навіть працювати героїні стало легше, не так важко було зносити докори панночки. Коли панночка підняла руку на героїню, вона вирішила вона звільнитися. Але пані не хотіла відпускати працівницю і погрожувала не заплатити гроші, якщо вона не дослужить до кінця місяця.

Але героїні вже були неважливі гроші, вона була готова піти й без них. Але стара

пані почала вмовляти героїню лишитися, бо та добре працювала — не лінувалась і слухняна була.

Х

Поки героїня сварилася з господарями на подвір'ї з'явився її рідний брат. Він не ображався на неї, його вигляд був поганий: " із лиця спав, аж почорнів".

Брат сказав, що сумував за нею і вирішив відправитися в таку далеку дорогу. Розповів, що його сім'я живе вкрай бідно, що діти часто її згадують.

Сестрі гірко було слухати такі розповіді брата і вона пообіцяла працювати для нього і його дітей поки матиме сил. Сестра вирішила залишитися працювати у старої пані, але за умови оплати її роботи за рік. Пані хоча й не хотіла давати гроші наперед, але вимушена була заплатити героїні 15 карбованців. Ці гроші сестра віддала братові.

Брат побув з сестрою два дні та відправився додому. Героїня лишилася служити в тих же панів, а по закінченню року сподівалася знайти краще місце роботи.